



Claes Thunblad  
Stadsmiljö  
08-508 263 71  
claes.thunblad@tk.stockholm.se

Till  
Kommunstyrelsen

**Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program. Svar på remiss från kommunstyrelsen. Kontorsyttrande**

Fredrik Alfredsson  
T.f. förvaltningschef

Claes Thunblad  
T.f. avdelningschef

**Sammanfattning**

Förslaget till revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program har remitterats till trafik- och renhållningsnämnden.

Programmet anger att stadens övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet är "Att minska antalet brott och öka tryggheten".

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av en helhetssyn och integreras i alla förvaltningar och bolag. Stadens nämnder och bolag ska utifrån programmets övergripande mål, och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter och formulera indikatorer för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Kunskapsbaserade arbetssätt och samverkan med relevanta aktörer säkerställer att det brottsförebyggande arbetet utvecklas och är verksamt.

Vid konstaterade och dokumenterade problem med brottslighet ska följande fem grupper av aktiviteter tas under övervägande:



1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Trafikkontoret ser överlag mycket positivt på den revidering av stadens brottsförebyggande program som föreslås. Ett tydligt och stadsövergripande brottsförebyggande program, där stadens samtliga nämnder och styrelser samlas kring målet att minska antalet brott och öka tryggheten, samt redovisar aktiviteter och indikatorer för måluppfyllelse, ger goda förutsättningar för ett mer sammanhållande och långsiktigt brottsförebyggande arbete i staden.

Trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för en rad verksamheter som sorterar under stadens inriktningsmål om att Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad. Därför finns redan i dag ett starkt brottsförebyggande och trygghetsskapande fokus som präglar stora delar av nämndens verksamhet. Inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS), samt verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser tydliggörs detta i form av nämndmål, aktiviteter och indikatorer.

Trafikkontoret konstaterar att det trygghetsskapande arbetet ställer höga krav på såväl stadens aktiva, som preventiva insatser. Samverkan mellan stadens olika förvaltningar och nämnder bör därför förstärkas. Detta gäller inte minst arbetet med att skapa trygga och attraktiva stadsmiljöer, där flera aktörer är ansvariga både inom privat och inom offentlig sektor. I flera av de områden som trafikkontoret bedriver verksamhet inom berörs andra förvaltningar i staden. Detta gäller särskilt bekämpning av klotter och annan skadegörelse, där trafikkontorets samarbete med polisen intensifierats och effektiviserats. Det är fler som grips och åtalas för klotter och skadestånden som klottrare tilldöms är betydligt högre än tidigare. Detta ställer krav på de förvaltningar inom staden som ansvarar för brottsprevention. På samma sätt som trafikkontoret anpassat sin verksamhet och tagit fram tydliga mål och aktiviteter för att öka de brottsbekämpande insatserna mot barn och ungdomar som begår skadegörelse, bör staden ta fram tydliga program för att minska nyrekrytering av klottrare, vårda och hjälpa de aktiva klottrare som döms i allt större utsträckning, samt utbilda föräldrar och de anställda inom staden som kommer i kontakt med klottrare och andra aktörer inom graffiti-kulturen.

För att inte motverka stadens brottsförebyggande arbete betonar trafikkontoret vikten av att den nyexploatering som sker i staden och de nya projekt som

planeras inte överbelastar stadens drift- och underhållsbudget. I de fall det sker riskerar standarden, skötseln och upplevelsen av trygghet i dessa nya och attraktiva stadsmiljöer under kommande år successivt försämrats.

Sedan 1999 har trafikkontoret bedrivit en aktiv belysningssatsning med syfte att skapa en trygg, säker och orienterbar miljö för alla under den mörka delen av dygnet. De senaste åren har investering i ny parkbelysning uppgått till cirka 10 mnkr per år och i verksamhetsplanen för 2009 har avsatts medel i samma utsträckning.

Trafikkontoret anser överlag att de förslagna aktiviteterna som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera, stödja eller underlätta är bra. Men förslaget om att skapa nya tjänster med dubbel roll, t.ex. cykelparkeringsvakter som samtidigt reparerar cyklar bedöms inte som möjlig då staden i dag inte har några parkeringsvakter kvar i egen regi.

### **Bakgrund / Remissen**

Stockholms stads brottsförebyggande program beslutades i kommunfullmäktige 2006-06-12 (Dnr 325-2663/2005). Programmet togs fram av socialtjänstförvaltningen år 2004-2006 med ett antal dokument av utredande och inventerande karaktär som bas.

Arbetet med programmet presenterades kontinuerligt för en referensgrupp bestående av tjänstemän i chefsbefattningar och en referensgrupp bestående av politiker i majoritet och i opposition. Enskilda intervjuer gjordes också med samtliga personer i de båda referensgrupperna.

I budget för 2007 angavs att Stockholms stads brottsförebyggande program ska revideras och under 2007 utarbetades en plan för hur revideringen skulle genomföras i samverkan mellan socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret.

I enlighet med projektdirektiv för revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program, budgettext för 2007, inriktningsmål för 2007-2010, beskrivning av program som styrdokument i budget för 2009, samt vision 2030 har socialtjänstförvaltningen utarbetat ett förslag till reviderat brottsförebyggande program för staden.

Programmet anger att stadens övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet är "Att minska antalet brott och öka tryggheten".

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av en helhetssyn och integreras i alla förvaltningar och bolag. Stadens nämnder och bolag ska utifrån programmets



övergripande mål, och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter och formulera indikatorer för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Kunskapsbaserade arbetssätt och samverkan med relevanta aktörer säkerställer att det brottsförebyggande arbetet utvecklas och är verksamt.

Vid konstaterade och dokumenterade problem med brottslighet ska följande fem grupper av aktiviteter tas under övervägande:

1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Exempel på aktiviteter i varje grupp ges i programmet. Exempelen är aktiviteter som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera eller stödja. Gemensamt för dem är att det oftast krävs samverkan mellan flera verksamheter såväl inom som utanför staden.

Stockholms stads brottsförebyggande program gäller fr.o.m. beslut i kommunfullmäktige t.o.m. år 2012. Under år 2012 ska programmet revideras. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för programmets implementering och revidering.

### **Remissbehandlingen**

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program till sju remissinstanser, däribland stadsdelsnämnder och facknämnder. Kommunfullmäktige ska efter remissbehandlingen ta ställning till ett bearbetat förslag till revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program.

### **Trafikkontorets synpunkter och förslag**

Trafikkontoret ser överlag mycket positivt på den revidering av stadens brottsförebyggande program som föreslås. Ett tydligt och stadsövergripande brottsförebyggande program, där stadens samtliga nämnder och styrelser samlas kring målet att minska antalet brott och öka tryggheten, samt redovisar aktiviteter och indikatorer för måluppfyllelse, ger goda förutsättningar för ett mer sammanhållande och långsiktigt brottsförebyggande arbete i staden. Det är dock viktigt att framhålla att de resurser och de uppdrag som anges i stadens årliga

budgetar utgör förutsättningen för varje enskild nämnds verksamhet och vilka prioriteringar inom olika verksamhetsområden som krävs.

I det brottsförebyggande programmet hänvisas till Stockholms stads övergripande inriktningsmål om att vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, ett mål som också tydliggörs i Vision 2030. Trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för en rad verksamheter som sorterar under detta inriktningsmål, däribland renhållning, belysning, anläggande, skötsel och underhåll av gator, torg och konstbyggnader, klottersanering, att trafiksituationen fungerar och att lagar och bestämmelser i stadsmiljön följs. Samtliga dessa verksamhetsområden utgör en viktig bas för att staden och dess miljö ska upplevas som ren, snygg och trygg.

Trafik- och renhållningsnämnden har därför redan i dag ett starkt brottsförebyggande och trygghetsskapande fokus som präglar stora delar av verksamheten. Inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS), samt verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser tydliggörs detta i form av nämndmål, aktiviteter och indikatorer.

### **En snygg och trygg stadsmiljö**

Utformning och skötsel av stadsmiljön utgör en viktig trygghetsskapande förutsättning. Vi vet att skräpiga och nedklottrade miljöer tenderar till att snabbt förfalla. De boende undviker dessa platser och näringsidkare är motvilliga att etablera sig i och kring dessa områden. En nedgången stadsmiljö formar därför snabbt ödsliga områden där brott och skadegörelse tenderar till att öka.

För att skapa trygga stadsmiljöer krävs ett samspel mellan olika aktörer och olika verksamhetsområden. Det gäller såväl de offentliga som privata aktörerna. Särskilt berörda är, utöver trafikkontoret, stadsdelsnämnderna som ansvarar för stadens parker och grönytor.

Trafik- och renhållningsnämnder har sedan 2007 ansvar för renhållningen på gator och torg. Sedan 2007 har extra resurser för att skapa en renare och tryggare stad tillförts trafik- och renhållningsnämnden. Frekvensen för renhållningen har därför ökat över hela staden. Ett successivt arbete med att byta ut och utöka antalet papperskorgar och rusta parkmöbler har påbörjats. Trafikkontoret söker också aktivt samarbete med andra aktörer, såväl privata som offentliga, för att forma stadsmiljöer där helheten uppfattas som trevlig och trygg. Detta görs inom ramen för så kallade Fokusområden, där samtliga aktörer bjuds in att aktivt samverka för ökad trivsel, men samverkan sker också i den löpande verksamheten med

exempelvis belysningsprogram, klotterbekämpning, samt i olika drift- och investeringsprojekt.

En viktig del i det trygghetsskapande arbetet är att synliggöra städning i form av patrullerande värddar på stadens gator och torg. Trafikkontoret har därför ett drygt 30-tal värddar som patrullerar innerstaden, samt Kista. Patrullstädningen byggs upp i samarbete med socialtjänsten och stadens jobbtorg och värddarna rekryteras lokalt. Trafikkontoret har som avsikt att utöka denna dagtidsförlagda patrullstädning och har därför ansökt om extra medel för att bygga upp patruller med Stockholmsvärddar inom ramen för Söderortsvisionen och Järvalyftet.

### **Snyggt och tryggt i en växande stad.**

En utmaning inom ramen för det brottsförebyggande arbetet är den kraftiga exploatering som sker inom staden, där trygghetsaspekten riskerar att enbart koncentrera sig kring de olika projektens utformning. Stockholms stad har liksom andra stora aktörer i landet ett eftersatt underhållsbehov och en drift- och underhållsbudget som är begränsad. Det är därför nödvändigt att den nyexploatering som sker i staden och de nya projekt som planeras inte överbelastar stadens drift- och underhållsbudget. I de fall det sker riskerar standarden och skötseln i dessa nya och attraktiva stadsmiljöer under kommande år successivt försämrans, vilket direkt motverkar stadens brottsförebyggande arbete. I stadens Vision 2030 bör därför en plan för såväl ökade investeringar som driften och underhållet i ett växande Stockholm arbetas fram.

### **Samverkan för att motverka klotter och annan skadegörelse.**

Trafik- och renhållningsnämnden har i enlighet med budget ett samverkansansvar för bekämpning av klotter och annan skadegörelse och redan 2007 fattade Stockholms stads kommunfullmäktige beslut om en policy som innebär en nolltolerans i frågan. I budget och i policyn mot klotter och annan skadegörelse finns tydliga uppdrag som omfattar utbildningsinsatser, brottsförebyggande arbete, utökad och effektivare sanering och målinriktat arbete i samverkan med polis och socialtjänst.

Trafikkontoret har sedan 2008 byggt upp en enhet som enbart arbetar med klotterfrågan. Kontoret har genomfört utbildningsinsatser, arbetat fram ett omfattande pedagogiskt material om graffiti-kulturen och i samverkan med en stor mängd aktörer genomfört såväl preventiva som aktiva insatser i arbetet för att minska klotter och skadegörelse. Det senaste året har samarbetet med polisen intensifierats och effektiviserats. Det är fler som grips och åtalas för klotter och skadestånden som klottrare tilldöms är betydligt högre än tidigare. Detta ställer

krav på de förvaltningar inom staden som ansvarar för brottsprevention. På samma sätt som trafikkontoret anpassat sin verksamhet och tagit fram tydliga mål och aktiviteter för att öka de brottsbekämpande insatserna mot barn och ungdomar som begår skadegörelse, bör staden ta fram tydliga program för att minska nyrekrytering av klottrare, vårda och hjälpa de aktiva klottrare som döms i allt större utsträckning, samt utbilda föräldrar och de anställda inom staden som kommer i kontakt med klottrare och andra aktörer inom graffitikulturen.

### **Trygghetsbelysning**

Sedan 1999 har trafikkontoret bedrivit en aktiv belysningsinsats med syfte att skapa en trygg, säker och orienterbar miljö för alla under den mörka delen av dygnet. De senaste åren har investering i ny parkbelysning uppgått till cirka 10 mnkr per år och i verksamhetsplanen för 2009 har avsatts medel i samma utsträckning. Trafikkontoret har också ett samarbete med elbolaget Fortum för att belysa mörka och otrygga platser i stadsmiljön.

Belysningen är i sig inte brottsförebyggande, men tillsammans med en god gestaltad miljö hjälper den till att skapa en känsla av trygghet. Avgörande för trygghetskänslan är att miljön känns omhändertagen och mänsklig, ren, hel och fungerande. Behovet av utökade investeringsmedel för trygghetsskapande parkbelysning har aviserats i pågående arbete med förslag till flerårsbudget för 2010-2012.

### **Aktiviteter**

Trafikkontoret anser överlag att de förslagna aktiviteterna som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera, stödja eller underlätta är bra. Men förslaget om att skapa nya tjänster med dubbel roll, t.ex. cykelparkeringsvakter som samtidigt reparerar cyklar bedöms inte som möjlig då staden i dag inte har några parkeringsvakter kvar i egen regi. Staden är huvudman för parkeringsövervakningen, men har lagt ut verksamheten på entreprenad. Detta innebär att det avtal som är ingånget med entreprenörerna strikt reglerar vilken typ av verksamhet som ska utföras och vilka mål som ska nås. Att lägga in ytterligare ansvarsområden i de befintliga avtalen är inte möjligt.

Trafikkontoret ser också svårigheter med att ha cykelparkeringsvakter då en cykel inte är knuten till en ägare på samma sätt som en bil, en cykel omfattas inte av den registreringsskyldighet som bilar gör.

### **Slut**